

FOTO: POUL IB HENRIKSEN

Aulaen i Emdrup. Til højre ses et arkivfoto af samme lokalitet før ombygningen.

Lidt om AU-aulaer

Besættelsesmagtens lysgård blev til aulaen i Emdrup

Werner March (1894-1976) er kendt som arkitekten bag det olympiske stadion i Berlin, men står også bag en af AU's bygninger, nærmere bestemt den bygning på Tuborgvej i Emdrup, som Danmarks Lærerhøjskole overtog til deling med andre institutioner i 1948, og som ved fusionen i 2007 mellem AU og DPU blev en del af AU's bygningsmasse.

Grunden ved Tuborgvej blev købt af Deutsche Schule A/S i 1941. Den tyske besættelsesmagt havde nemlig forestillet sig, at der her kunne skabes et nordisk center for nazistisk kulturpolitik og med uddannelser for såvel børn og unge som for voksne, og ikke mindst skulle skolen danne ramme om en ideologisk oplæring, hvori også indgik boksning og skydning.

Bygningen nåede dog ikke at blive helt færdig før befrielsen i maj 1945, og det næste par år fungerede den som flygtningelejr for tyske og østeuropæiske flygtninge.

AU retrospektivt

AF PALLE LYKKE
AU Universitetshistorie

Da Lærerhøjskolen sammen med andre institutioner overtog bygningen i 1948, gik der samtidig et større ombygningsarbejde i gang med kgl. bygningsinspektør, arkitekt Thomas Havning (1891-1976) i spidsen. Det drejede sig om at sikre, at konstruktionen var holdbar, men der blev samtidig foretaget en slags æstetisk "afnazificering" af bygningen, og det gjaldt ikke mindst aulaen.

Som led i bestræbelserne på at "mildne bygningens fremmede præg" tildækkede man således dele af lysgårdens – den nuværende aulais – gennemgående søjler med brede bånd af lyse egetræspaneler, og man huggede kapitælerne af søjlerne med

det resultat, at "søjlerne i dag ligner faldstammer", som filosofen Arno Victor Nielsen har formuleret det, og samtidig tildækkede man, hvad samme Nielsen kalder "etageres smukke stenrækværk".

Mussolinis nye universitet som forbillede

I forbindelse med Aarhus Universitets nye hovedbygning, der blev opført med aula i 1940'erne, havde man ikke tilsvarende problemer efterfølgende, for her blev opgøret taget forlods, hvis man kan formulere det på den måde.

Da arkitekt C.F. Møller i 1940 lavede skitser og modeller til Hovedbygningen, havde han nemlig også tilgodeset byggeudvalgets formand, der utvetydigt havde foreslået arkitekten at lade sig inspirere af La Sapienza i Rom, dvs. fascistisk arkitektur anno 1935.

"Man fremviste et fotografi af et af Mussolini i Rom opført universitet som eksempel," fortalte Møller senere. Fotografiet udgør motivet på et

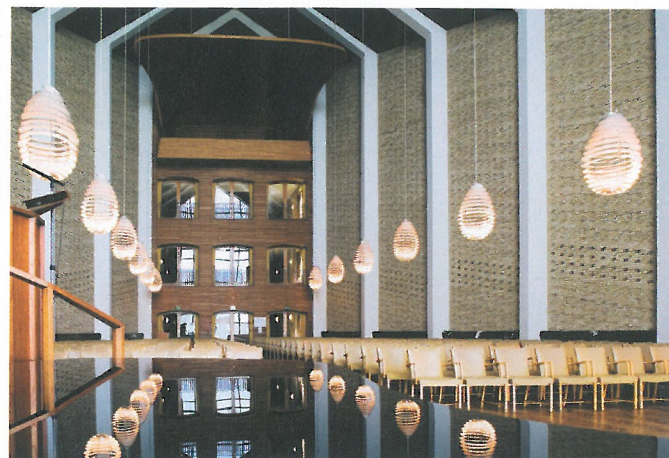

FOTO: SPØREN KJELDGAARD

Aulaen ved Nordre Ringgade

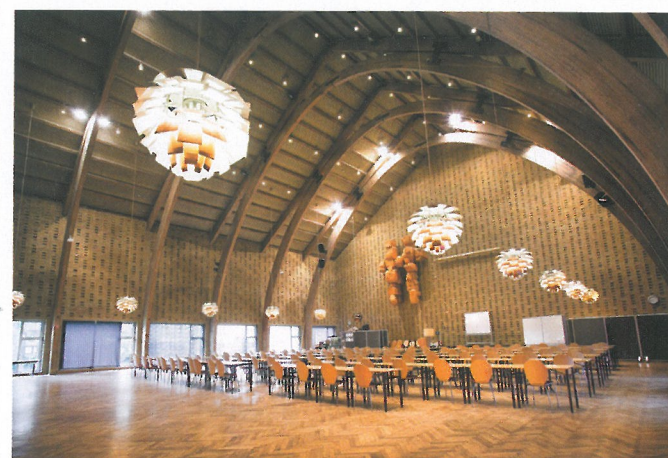

FOTO: LISE BALSLEV

Aulaen ved den tidligere Handelshøjskole

postkort, der stadig findes. Det samme gør de tegninger, hvor Møller havde imødekommet byggeudvalgets ønsker, men – og vi kan kun gætte – da det jo er helt almindeligt at udarbejde flere skitser til et projekt, kan Møller have udarbejdet de klassicerende skitser og modeller for at overbevise byggeudvalget om, at dette ikke var den rigtige vej at gå – og slet ikke for en institution, der allerede var kendt og berømmet for sin arkitektur ("nordisk modernisme") ude i verden – ironisk nok ikke mindst i Italien. Og C.F. Møllers søn, arkitekt Mads Møller, er sikker på, at faderen "ville gøre alt for at undgå at tegne en hovedbygning med en tempelfront."

Under alle omstændigheder lykkedes det C.F. Møller at få byggeudvalget med på en helt anderledes udformning af især den centrale del af hovedbyg-

ningen og i ganske særlig grad aulaen, der i det klassicerende udkast ikke var tildelt en egen bygning, men – som i Emdrup – tilsyneladende havde været tænkt placeret i en bygning med flere funktioner.

Den endelige udformning af aulaens sekskantede grundform kan være inspireret af Møllers tidligere partner Kay Fiskers udbygninger ved bornholmske stationsbygninger, og hvad det indre angår, har Møller selv nævnt inspiration fra Grundtvigskirken i København (indviet 1940.)

(Se modeller, tegninger og postkort på au.dk/uhu/velkommen/sluse-til-tempelfront).

Aula med holdepunkt for opmærksomheden

Aulaen ved Handelshøjskolen i Århus – der i 2007 fusionerede med AU – stammer fra en senere tid (1968) og

har alene derfor næppe befundet sig i et tilsvarende æstetisk spændingsfelt mellem modernitet på den ene side og klassicerende tilbageskuen på den anden. Også her var C.F. Møller arkitekt, og aulaen har da også i overensstemmelse hermed "blot" karakter af organisk element i den samlede bygningsparks nordisk modernistiske helhed.

Et par karakteristika ved aulaen falder i øjnene. Først og fremmest de voluminøse træfigurer (af billedhuggeren Bent Sørensen), der blev anbragt på endevæggen i 1970 og fungerer som "holdepunkt for opmærksomheden", som det er blevet formuleret, men også de bærende trækonstruktioner, der findes frit synlige i rummet – som i Stakladen fra 1964 – men som her på grund af buformene tilfører rummet en slags højtidelighed.

Kilder

Et redaktionsudvalg (red.): Handelshøjskolen i Århus. Arkitekturen og kunsten (2006); Havning, Thomas: "Træk af Emdrupborgs historie" i Ernst Larsen (red.): Danmarks Lærerhøjskole 1856-1956 (1956); Lind, Olaf: Arkitekturfortællinger – om Aarhus Universitets bygninger (2003); Møller, C.F.: Aarhus Universitets bygninger (1978); Møller, Mads: Forfatterens mailkorrespondance med arkitekt Mads Møller februar 2008; Nielsen, Arno Victor: "Arkitektonisk apropos: Populært nazibyggeri", Dagbladet Information 8.7.2008; Reisby, Kirsten: Emdrupborg. Historier om en pædagogisk kampplads (2012).